Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/4382

9.9.2025

P10_TA(2025)0051

Usmernenia pre rozpočet na rok 2026 – Oddiel III

Uznesenie Európskeho parlamentu z 2. apríla 2025 o všeobecných usmerneniach pre prípravu rozpočtu na rok 2026, oddiel III – Komisia (2024/2110(BUI))

(C/2025/4382)

Európsky parlament,

— so zreteľom na článok 314 Zmluvy o fungovaní Európskej únii (ďalej len „ZFEÚ“),

— so zreteľom na článok 106a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu,

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027, ([1]) a na spoločné vyhlásenia, na ktorých sa v tejto súvislosti dohodli Európsky parlament, Rada a Komisia ([2]), ako aj na súvisiace jednostranné vyhlásenia ([3]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2022/2496 z 15. decembra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 ([4]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2024/765, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 ([5]) (revízia viacročného finančného rámca),

— so zreteľom na svoju pozíciu zo 16. decembra 2020 o návrhu nariadenia Rady, ktorým sa ustanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027 ([6]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2022 o zvýšení viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027: odolný rozpočet EÚ pripravený na nové výzvy ([7]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 3. októbra 2023 o návrhu revízie viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 v polovici trvania ([8]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 27. februára 2024 o návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027 ([9]),

— so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 zo 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom ([10]),

— so zreteľom na návrh Komisie z 22. decembra 2021 na rozhodnutie Rady, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2020/2053 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie (COM(2021)0570), a na svoju pozíciu k nemu z 23. novembra 2022 ([11]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie) ([12]) (nariadenie o rozpočtových pravidlách),

([1]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
([2]) Ú. v. EÚ C 444 I, 22.12.2020, s. 4.
([3]) Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 252.
([4]) Ú. v. EÚ L 325, 20.12.2022, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj.
([5]) Ú. v. EÚ L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj.
([6]) Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 240.
([7]) Ú. v. EÚ C 177, 17.5.2023, s. 115.
([8]) Ú. v. EÚ C, C/2024/1195, 23.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj.
([9]) Ú. v. EÚ C, C/2024/6751, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6751/oj.
([10]) Ú. v. EÚ L 424, 15.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj.
([11]) Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 162.
([12]) Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) ([13]),

— so zreteľom na záväzky EÚ vyplývajúce z Parížskej dohody a na jej záväzky z Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu,

— so zreteľom na politiku EÚ v oblasti rodovej rovnosti na roky 2020 – 2025,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. mája 2023 o vplyve zvyšovania nákladov na prijaté úvery a pôžičky v rámci Nástroja Európskej únie na obnovu na rozpočet EÚ na rok 2024 ([14]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie ([15]),

— so zreteľom na Medziinštitucionálnu dohodu zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ([16]),

— so zreteľom na medziinštitucionálne vyhlásenie európskeho piliera sociálnych práv ([17]) z 13. decembra 2017,

— so zreteľom na všeobecný rozpočet Európskej únie na rozpočtový rok 2025 ([18]) a na spoločné vyhlásenia, na ktorých sa dohodol Európsky parlament, Rada a Komisia a ktoré sú k nemu pripojené,

— so zreteľom na správu Enrica Lettu s názvom Oveľa viac než len trh, ktorá bola prezentovaná v Európskom parlamente 21. októbra 2024,

— so zreteľom na správu Maria Draghiho s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti, ktorá bola prezentovaná v Európskom parlamente 17. septembra 2024,

— so zreteľom na správu Sauliho Niinistöa s názvom Spoločne bezpečnejší: posilnenie európskej civilnej a vojenskej pripravenosti a pohotovosti, ktorá bola prezentovaná v Európskom parlamente 14. novembra 2024,

— so zreteľom na prezentáciu Kompasu konkurencieschopnosti EÚ predsedníčkou Komisie Ursulou von der Leyenovou 29. januára 2025,

— so zreteľom na spoločnú bielu knihu z 19. marca 2025 o pripravenosti európskej obrany do roku 2030, ktorá poskytuje rámec pre plán ReArm Europe (JOIN(2025)0120),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. februára 2025 s názvom Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurenciechopnosti a dekarbonizácie (COM(2025)0085),

— so zreteľom na návrh Európskeho parlamentu a Rady z 26. februára 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2015/1017, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695 a (EÚ) 2021/1153, pokiaľ ide o zvýšenie efektívnosti záruky EÚ podľa nariadenia (EÚ) 2021/523 a zjednodušenie požiadaviek na podávanie správ (COM(2025)0084),

— so zreteľom na závery Rady z 18. februára 2025 o rozpočtových usmerneniach na rok 2026,

— so zreteľom na článok 95 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre zahraničné veci, Výboru pre dopravu a cestovný ruch, Výboru pre regionálny rozvoj a Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

([13]) Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
([14]) Ú. v. EÚ C, C/2023/1084, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1084/oj.
([15]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
([16]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
([17]) Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10.
([18]) Ú. v. EÚ L, 2025/31, 27.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2025/31/oj.

— so zreteľom na listy Výboru pre kontrolu rozpočtu, Výboru pre životné prostredie, klímu a bezpečnosť potravín, Výboru pre priemysel, výskum a energetiku, Výboru pre kultúru a vzdelávanie a Výboru pre ústavné veci,

— so zreteľom na správu Výboru pre rozpočet (A10-0042/2025),

Rozpočet na rok 2026: budovanie odolnej, udržateľnej a prosperujúcej budúcnosti Európy

1. poukazuje na hospodársky rast v EÚ ([19]), ktorý sa podľa prognóz očakáva v rokoch 2025 a 2026 a ktorý má sprevádzať znižovanie inflácie; berie však na vedomie neistotu vyplývajúcu z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, ktorá priamo ohrozuje bezpečnosť EÚ, a zhoršujúce sa vplyvy zmeny klímy a krízy biodiverzity, ktoré sa prejavujú aj častejšími a intenzívnejšími prírodnými katastrofami, čo znásobujú nové významné geopolitické zmeny a zhoršujúci sa medzinárodný poriadok založený na pravidlách, zvýšené bezpečnostné hrozby a nárast globálneho protekcionizmu; zdôrazňuje, že v takomto čoraz nestabilnejšom prostredí je naliehavo potrebné, aby EÚ posilnila svoje obranné a bezpečnostné spôsobilostí, sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť, ako aj politickú a strategickú autonómiu, znížila svoju závislosť, zvýšila konkurencieschopnosť a zabezpečila prosperujúcu budúcnosť pre kontinent a jeho obyvateľov, ktorí v súčasnosti čelia stále vyšším životným nákladom;

2. je odhodlaný zabezpečiť, aby rozpočet na rok 2026 svojim zameraním na strategickú pripravenosť a bezpečnosť, hospodársku konkurencieschopnosť a odolnosť, udržateľnosť, klímu, ako aj posilnenie jednotného trhu, poskytol ľuďom v EÚ pevný ekosystém a splnil ich priority, čím sa posilní sociálne spravodlivá a prosperujúca Európa; zdôrazňuje, že sú potrebné ďalšie investície do bezpečnosti a obrany, výskumu, inovácií, malých a stredných podnikov (MSP), zdravia, energetiky, migrácie, ako aj ochrany pozemných a námorných hraníc, inkluzívnej digitálnej a zelenej transformácie, vytvárania pracovných miest a príležitostí pre mladých ľudí; trvá na tom, že to musí byť spojené s administratívnym zjednodušením, ako sa uvádza v Kompase konkurencieschopnosti; zdôrazňuje, že rozpočet EÚ je najväčší investičný nástroj s pákovým efektom, ktorý dopĺňa štátne rozpočty, a preto umožňuje EÚ orientovať sa v komplexnom, rýchlo sa meniacom svete a zároveň zabezpečovať svojim obyvateľom prosperitu, sociálnu súdržnosť a stabilitu; je pevne presvedčený, že EÚ by mala tento pákový efekt maximálne využiť na posilnenie cieľov a tvorby politík EÚ, ako aj na zvýšenie súkromných investícií;

Investície do silného, udržateľného a odolného hospodárstva

3. je presvedčený, že zdravú hospodársku odolnosť a udržateľnosť možno v EÚ dosiahnuť posilnením verejných a súkromných investícií, zvýšením inovácií a podporou konkurencieschopnosti, ako aj riešením nedostatku zručností a podporou rozšírenia priemyselnej výroby v Európe ako zdroja silného hospodárskeho rastu a kvalitných pracovných miest, čím sa zaručí strategická autonómia EÚ a zabezpečí, aby EÚ bola pri riešení globálnych výziev, narušení a volatility agilná a nezávislá; zdôrazňuje potrebu podporovať inovácie, uprednostňovať vzdelávanie, znižovať náklady a administratívnu záťaž a posilňovať jednotný trh, najmä pokiaľ ide o služby;

4. v tejto súvislosti znovu potvrdzuje, že výskum a inovácie zostávajú kľúčovými faktormi úspechu EÚ v oblasti špičkových technológií a nových čistých a udržateľných technológií; pripomína dlhodobý cieľ zvýšiť investície do výskumu a inovácií na 3 % hrubého domáceho produktu (HDP); vyzýva preto na zvýšenie finančných prostriedkov v rámci programu Horizont Európa s cieľom financovať aspoň 50 % všetkých excelentných návrhov vo všetkých vedeckých disciplínach, umožniť výskumníkom, ako aj spoločnostiam, najmä MSP, priniesť výsledky nového vývoja na trh a rozširovať sa, zabezpečiť stabilný hospodársky rast a posilniť konkurencieschopnosť EÚ v globálnom hospodárstve, a tým zabrániť aktérom v odchode do konkurenčných regiónov a zároveň zabezpečiť, aby Európa mala vedomostnú základňu, ktorú potrebuje na plnenie záväzkov Zelenej dohody;

([19]) Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti, *Európska hospodárska prognóza – jeseň 2024*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024.

5. vyzdvihuje význam cielenej podpory pri podnecovaní verejno-súkromných partnerstiev a dostupného a zvýšeného financovania na podporu MSP ako základne európskeho hospodárstva a vektora priekopníckych inovácií a zdôrazňuje úlohu Európskej rady pre inovácie, Programu InvestEU a zložky MSP Programu pre jednotný trh v posilňovaní postavenia startupov a scaleupov inovačných spoločností, podpore ich rastu a prispievaní k tomu, aby hospodárstvo EÚ zohrávalo významnejšiu úlohu na globálnej scéne; vyjadruje znepokojenie nad tým, že podľa priebežného hodnotenia Programu InvestEU sa môže finančné krytie mnohých finančných produktov bez zvýšenia ich rozpočtu do konca roka 2025 vyčerpať; berie v tejto súvislosti na vedomie návrh Komisie; ďalej zdôrazňuje význam Programu pre jednotný trh, aby sa využil celý potenciál cezhraničného rozmeru EÚ;

6. zdôrazňuje, že modernizácia hospodárstva si bude vyžadovať kombinovanie verejných a súkromných investícií; zdôrazňuje v tejto súvislosti potrebu súkromných investícií na maximalizáciu pákového efektu verejných výdavkov; pripomína, že toto úsilie by malo viesť k zjednodušeniu a zníženiu finančnej záťaže pre MSP EÚ pri súčasnom zachovaní noriem EÚ;

7. zdôrazňuje naliehavú potrebu ešte viac urýchliť digitálnu a zelenú transformáciu ako katalyzátory hospodárstva zameraného na budúcnosť, ktoré efektívne využíva zdroje, je naďalej atraktívne pre inovačné podniky a je založené na trhovo riadených investíciách, pričom poskytuje kvalitné pracovné miesta a na nikoho nezabúda; zasadzuje sa za značné investície do progresívnej digitálnej infraštruktúry opierajúcej sa o náležite regulovanú a dôveryhodnú umelú inteligenciu zameranú na človeka a o kybernetickú bezpečnosť; zdôrazňuje, že treba zlepšiť základné digitálne zručnosti občanov, aby zodpovedali potrebám spoločností, a vybaviť ich tak, aby mohli čeliť dezinformáciám; zdôrazňuje tiež potrebu zvýšiť odolnosť demokracie EÚ v boji proti škodlivému zahraničnému zasahovaniu;

8. uznáva strategickú hodnotu transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) a Nástroja na prepájanie Európy (NPE), ktoré prispievajú k hospodárskym, sociálnym a klimatickým cieľom cezhraničnej dopravnej infraštruktúry EÚ; vyzýva na rozšírenie sietí, najmä smerom ku kandidátskym krajinám a strategickým partnerom EÚ, pokiaľ ide o stratégiu EÚ pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu a doplnkovosť medzi TEN-T a transeurópskymi energetickými sieťami (TEN-E);

Lepšie pripravená EÚ schopná účinne reagovať na krízy

9. zdôrazňuje potrebu posilniť bezpečnostné a obranné kapacity EÚ s cieľom vybudovať skutočnú obrannú úniu a lepšie sa pripraviť a reagovať na bezprecedentné geopolitické výzvy a nové hybridné bezpečnostné hrozby; zdôrazňuje zásadnú úlohu spoločných investičných, výskumných, výrobných a obstarávacích mechanizmov, a to aj v oblasti nových prelomových technológií na podporu nezávislého obranného priemyslu EÚ; domnieva sa, že v spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany spočíva pridaná hodnota EÚ, ktorá nielen zvyšuje bezpečnosť Európy a jej obyvateľov, ale vedie aj k väčšej efektívnosti, potenciálnym úsporám, vytváraniu kvalitných pracovných miest a posilnenej strategickej autonómii; vyzýva preto na okamžité zvýšenie a oveľa lepšiu koordináciu výdavkov členských štátov na obranu; zdôrazňuje najmä potrebu poskytnúť primerané zdroje na inovácie a posilnenie vojenských spôsobilostí členských štátov, ako aj ich interoperability; berie na vedomie, v súlade s plánom Komisie ReArm Europe, jej výzvu adresovanú Európskej investičnej banke (EIB) a ďalším medzinárodným finančným inštitúciám a súkromným bankám v Európe, aby aktívnejšie investovali do európskeho obranného priemyslu a zároveň chránili svoje operácie a finančnú kapacitu; pripomína, že je dôležité investovať do vybavenia s dvojakým použitím a rozvíjať ho, a najmä posilniť vojenskú mobilitu EÚ, pokiaľ ide o financovanie dopravnej infraštruktúry s dvojakým použitím pozdĺž prioritných osí; vyzýva Komisiu, aby posúdila možnosť využitia výziev na tento účel v rámci programu NPE – Doprava vzhľadom na nedostatočné financovanie vojenskej mobility; zdôrazňuje naliehavú potrebu posilniť spôsobilosti EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti na boj proti hybridnej vojne;

10. pripomína úlohu Vesmírneho programu EÚ pri posilňovaní strategickej bezpečnosti EÚ prostredníctvom rôznych možností civilného a vojenského použitia; zdôrazňuje, že silný európsky vesmírny sektor má zásadný význam pre európsku bezpečnosť, otvorenú strategickú autonómiu, bezpečnú konektivitu, ochranu kritickej infraštruktúry a napredovanie dvojakej zelenej a digitálnej transformácie, a preto si vyžaduje dostatočné zdroje;

11. zdôrazňuje, vzhľadom na nové výzvy v oblasti vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, že je dôležité zabezpečiť riadne vykonávanie Paktu o migrácii a azyle v plnom súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv a dodržiavať zásady solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti; zdôrazňuje, že účinné riadenie a ochrana vonkajších hraníc EÚ, a to pozemných, vzdušných aj námorných, majú zásadný význam pre zachovanie slobôd schengenského priestoru a sú dôležité pre bezpečnosť EÚ a jej občanov; zdôrazňuje, že ľudí treba lepšie chrániť zamedzením obchodovaniu s ľuďmi a zvýšiť podporu na posilnenie cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi a EÚ v boji proti terorizmu, organizovanej trestnej činnosti, obchodovaniu s drogami a zločineckým sieťam, najmä tým, ktoré sa podieľajú na prevádzačstve a obchodovaní s ľuďmi, s cieľom zlepšiť presadzovanie práva a odpoveď justičného systému na tieto zločinecké siete, ako aj podporiť členské štáty, ktoré čelia hybridným hrozbám, najmä inštrumentalizácii migrantov na hraniciach EÚ, ako sa vymedzuje v nariadení o krízových situáciách ([20]);

12. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že Komisia financovala alebo spolufinancovala kampane propagujúce nosenie závoja, v ktorých sa napríklad tvrdilo, že „sloboda je v hidžábe“; zdôrazňuje, že z rozpočtu EÚ sa už nesmú v budúcnosti financovať kampane, ktoré priamo alebo nepriamo podporujú nosenie závoja;

13. pripomína kľúčovú úlohu, ktorú zohráva Fond pre integrované riadenie hraníc, Nástroj na riadenie hraníc a víza (ďalej len „BMVI) a Fond pre azyl, migráciu a integráciu pri ochrane vonkajších hraníc; okrem toho požaduje primerané financovanie kapacít na ochranu hraníc ako nevyhnutnej súčasti komplexnej migračnej politiky vrátane fyzickej infraštruktúry, budov, vybavenia, systémov a služieb potrebných na hraničných priechodoch, ako sa stanovuje v prílohe III k nariadeniu o BMVI ([21]), a splnenie požiadaviek, pokiaľ ide o podmienky prijímania, integráciu, návrat a readmisiu; opätovne potvrdzuje, že dohody o spolupráci s tretími krajinami v oblasti riadenia migrácie a azylu pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva môžu pomôcť predchádzať neregulárnej migrácii a bojovať proti nej a posilniť bezpečnosť hraníc;

14. uznáva, že spoločná poľnohospodárska politika (ďalej len „SPP“) je jednou z kľúčových strategických európskych politík v záujme potravinovej bezpečnosti a väčšej autonómie EÚ v rámci výroby cenovo dostupných potravín vysokej kvality; zdôrazňuje kľúčovú úlohu SPP pri zabezpečovaní dôstojného príjmu poľnohospodárom EÚ, ako aj produktívneho, konkurencieschopného a udržateľného európskeho poľnohospodárstva; vyjadruje poľutovanie nad tým, že priame platby sa v reálnom vyjadrení v dôsledku inflácie výrazne znížili, zatiaľ čo administratívna záťaž poľnohospodárov sa zvýšila v dôsledku rozšírenia byrokracie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby znížila administratívnu záťaž a zároveň zachovala vysoké výrobné normy a požiadavku na vykonávanie právnych predpisov EÚ; požaduje primerané zdroje a ochranu priamych platieb s cieľom pomôcť poľnohospodárom vyrovnať sa s vplyvom inflácie, nákladmi na palivo, zmenami na svetovom potravinovom a obchodnom trhu a nepriaznivými klimatickými javmi, ktoré ovplyvňujú poľnohospodársku výrobu a ohrozujú potravinovú bezpečnosť, a to aj v najvzdialenejších regiónoch; v tejto súvislosti zdôrazňuje úlohu poľnohospodárskej rezervy; zdôrazňuje potrebu pomôcť malým a stredným poľnohospodárskym podnikom a novým a mladým poľnohospodárom podporou generačnej výmeny a zabezpečením nepretržitej podpory propagácie poľnohospodárskych výrobkov EÚ; zdôrazňuje potrebu primeranej podpory výskumu a inovácií s cieľom zvýšiť udržateľnosť poľnohospodárstva vrátane vodného hospodárstva, najmä prostredníctvom programu Horizont Európa, a to bez toho, aby sa znížila európska poľnohospodárska výroba a aby sa zároveň zabránilo tomu, aby európski poľnohospodári čelili nekalej konkurencii dovážaných výrobkov, ktoré nespĺňajú naše normy; víta skutočnosť, že Komisia pripravuje druhý balík zjednodušovania; zdôrazňuje, že potravinová bezpečnosť je základným prvkom geopolitickej stability;

15. zdôrazňuje strategickú úlohu rybárstva a akvakultúry a potrebu primerane ich finančne podporovať; uznáva, že spoločná rybárska politika zabezpečuje stabilný príjem a dlhodobú budúcnosť rybárov tým, že prispieva k ochrane udržateľných morských ekosystémov, ktoré sú kľúčové pre konkurencieschopnosť odvetvia; trvá na tom, že treba venovať osobitnú pozornosť rybárskej flotile EÚ s cieľom zlepšiť ochranu a bezpečnosť, a to aj bojom proti nelegálnej rybárskej činnosti, a zlepšovať pracovné podmienky, energetickú účinnosť a udržateľnosť a zároveň flotilu obnovovať; opätovne potvrdzuje, že Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond by mal podporovať politiku ľudských zdrojov schopnú riešiť budúce výzvy s cieľom podporiť inkluzívne, diverzifikované a udržateľné modré

([20]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1359 zo 14. mája 2024, ktorým sa riešia krízové situácie a prípady vyššej moci v oblasti migrácie a azylu, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1147 (Ú. v. EÚ L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 zo 7. júla 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1148/oj).

hospodárstvo; vyjadruje znepokojenie nad vplyvom skončenia prechodného obdobia po brexite v júni 2026 na odvetvia rybolovu a akvakultúry;

16. poukazuje na to, že na konci roka 2023 bude chudobou alebo sociálnym vylúčením ohrozených približne 20 miliónov detí, čo je približne štvrtina všetkých detí v EÚ; preto sa domnieva, že rozpočet EÚ musí v súlade s Európskou zárukou pre deti zvýšiť úsilie v boji proti chudobe detí vrátane detí migrantov, detí so zdravotným postihnutím a detí žijúcich v neistej rodinnej situácii; opakuje svoje predchádzajúce výzvy, aby sa do balíka ESF+ zahrnul osobitný a významný rozpočet na boj proti chudobe detí;

17. zdôrazňuje, že pre EÚ má naďalej zásadný význam posilňovanie energetickej bezpečnosti a nezávislosti; vyzdvihuje úlohu EÚ pri zaisťovaní energetickej bezpečnosti a pomoci domácnostiam, poľnohospodárom a podnikom pri zmierňovaní volatility cien a zvládaní veľkých cenových rozdielov v porovnaní so zvyškom sveta; vyzýva preto na dodatočné investície do kritickej infraštruktúry a konektivity vrátane rozsiahlych cezhraničných elektrických sietí a vodíkovej infraštruktúry pre odvetvia, v ktorých je znižovanie emisií náročné, čo je základným predpokladom dekarbonizácie európskeho priemyslu, do nízkouhlíkových a obnoviteľných zdrojov energie a konektivity, najmä riadnym financovaním NPE, ako aj do energetickej efektívnosti; zdôrazňuje, že európsku infraštruktúru treba v rámci prechodu na zelené a moderné hospodárstvo prispôsobiť tak, aby zodpovedala budúcim energetickým potrebám; zdôrazňuje význam investícií do nových, rozširujúcich sa a modernizovaných kapacít prepojovacích vedení na obchodovanie s elektrinou, a to najmä cezhraničných, aby sa dosiahol plne integrovaný trh EÚ s energiou, ktorý posilní bezpečnosť a odolnosť diverzifikovaných dodávok energie v prípadoch narušenia na trhu s energiou, čím sa zníži závislosť od externých zdrojov a v konečnom dôsledku sa zabezpečí cenovo dostupná a udržateľná energia pre občanov a podniky EÚ; zdôrazňuje v tejto súvislosti potrebu posilniť spoluprácu s Afrikou;

18. v tejto súvislosti pripomína súčasnú krízu v oblasti bývania v Európe vrátane nedostatku dôstojného a cenovo dostupného bývania; vyzýva preto na rýchle dodatočné investície prostredníctvom kombinácie zdrojov financovania vrátane EIB a národných podporných bánk v oblastiach s pozitívnym vplyvom na zníženie životných nákladov domácností, zlepšenie energetickej hospodárnosti budov a využívanie obnoviteľných zdrojov energie; požaduje koordinovaný prístup na úrovni EÚ, ktorý rešpektuje zásadu subsidiarity, nabáda na najlepšie postupy a účinne využíva všetky relevantné mechanizmy financovania pri riešení tejto naliehavej výzvy;

19. je veľmi znepokojený silnými vplyvmi zmeny klímy a krízy biodiverzity v Európe aj na celom svete a tým, že rok 2024 bol vyhodnotený ako najteplejší rok planéty v histórii; požaduje dostatočné finančné prostriedky pre program LIFE na financovanie projektov súvisiacich s klímou a životným prostredím, a to aj v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, a väčšiu rozpočtovú flexibilitu, aby bolo možné primerane reagovať na prírodné katastrofy v EÚ; vyjadruje poľutovanie nad tým, že rastúci počet prírodných katastrof viedol k vysokému počtu obetí, ako aj k dlhodobým ničivým účinkom na občanov a poľnohospodárov žijúcich a podniky pôsobiace v dotknutých regiónoch, ako aj v postihnutých ekosystémoch; vyzýva na zvýšenie finančných prostriedkov pre Fond solidarity EÚ, RESTORE (regionálnu núdzovú podporu obnovy) a mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany vrátane zvýšenia kapacít rescEU, čo umožní nákladovo efektívnejšie budovanie kapacít, s cieľom rýchlo a účinne podporiť členské štáty v rozsiahlych krízových situáciách; uznáva úlohu EÚ ako centra na koordináciu a zlepšovanie pripravenosti a kapacít členských štátov okamžite reagovať na rozsiahle núdzové situácie so závažnými dôsledkami, a jej pridanú hodnotu pre členské štáty aj občanov; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany je hmatateľným vyjadrením európskej solidarity a posilňuje úlohu EÚ ako subjektu, ktorý dokáže reagovať na krízy; uznáva, že Fond solidarity EÚ a ani žiaden iný fond nemôže sám osebe v plnej miere kompenzovať dnešné ani budúce extrémne poveternostné javy spôsobené zmenou klímy, ktoré sa vyskytujú stále častejšie a sú čoraz ničivejšie; zdôrazňuje, že treba investovať do opatrení v oblasti pripravenosti, prevencie a adaptácie a uprednostniť ich, pričom sa uprednostnia riešenia blízke prírode; zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby výdavky EÚ prispievali k zmierňovaniu zmeny klímy, adaptačnému úsiliu a na infraštruktúru na zlepšenie vodohospodárskej odolnosti; zdôrazňuje, že tieto investície sú oveľa nižšie ako náklady, ktoré vzniknú v prípade, že sa neprijímajú opatrenia v oblasti klímy;

Zlepšenie príležitostí občanov v dynamickej spoločnosti

20. trvá na tom, že pokračujúce investície do programu EU4Health a klastra Zdravie v rámci programu Horizont Európa majú kľúčový význam pri zlepšovaní zdravia a pripravenosti na budúce zdravotné krízy, a teda zlepšovaní zdravotného stavu občanov EÚ; zdôrazňuje potrebu investícií do zdravotníctva, aby sa dosiahol maximálny účinok; zdôrazňuje svoju podporu holistickému regulačnému a finančnému prístupu k európskemu ekosystému vied o živej prírode a biotechnológií vrátane zriadenia špičkových európskych klastrov excelentnosti ako ústredného piliera silnejšej európskej zdravotnej únie, ku ktorému by sa mal pridať európsky plán pre srdcovo-cievne ochorenia a životný štýl, so zameraním na primárnu a sekundárnu prevenciu ako kľúčové ciele na zvýšenie strednej dĺžky života v EÚ; zdôrazňuje potrebu vytvoriť systém starostlivosti poskytujúci väčšiu podporu s cieľom reagovať na demografické výzvy a starnutie obyvateľstva; opakuje svoju podporu európskemu plánu na boj proti rakovine, ako aj význam európskych investícií do boja proti detským chorobám, zriedkavým chorobám a antimikrobiálnej rezistencii; opätovne zdôrazňuje význam rodového aspektu zdravia vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia a prístupu k službám; je vážne znepokojený súčasnou krízou v oblasti duševného zdravia v Európe, ktorá postihuje najmä mladú generáciu a ktorú ešte zhoršujú nedávne globálne udalosti, čo si vyžaduje okamžité prijatie opatrení; zdôrazňuje, že treba zabrániť nedostatku kritických liekov, zdravotníckych protiopatrení a zdravotníckych pracovníkov, ktorému čelia niektoré členské štáty; v tejto súvislosti vyzýva na lepšiu koordináciu na úrovni EÚ a spoločné obstarávanie liekov s cieľom znížiť náklady;

21. zdôrazňuje význam investovania do mladších generácií a ich zručností, keďže sú hlavnými nositeľmi zmien a pokroku, zaručením prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu; považuje za nevyhnutné, aby všetci študenti bez diskriminácie a v každom členskom štáte EÚ mali plný prístup k programu Erasmus+, a zdôrazňuje zásadnú úlohu tohto programu v uľahčovaní kultúrnej výmeny, posilňovaní európskej identity a podpore mieru na základe vzájomného porozumenia a spolupráce, čím sa stáva základným kameňom európskej integrácie a jednoty; pripomína potrebu riešiť nedostatok zručností, únik mozgov a koreláciu medzi potrebami trhu a zručnosťami; domnieva sa, že na to, aby pracovná sila EÚ zostala aj v budúcnosti konkurencieschopná, je nutné stanoviť kľúčové oblasti odbornej prípravy a rekvalifikácie; zdôrazňuje, že sú potrebné ďalšie investície do modernizácie vzdelávacích systémov EÚ, pričom ich treba vybaviť na digitálnu a zelenú transformáciu a vytvoriť systémy na podporu talentov a podnecovať mladých podnikateľov; poukazuje v tejto súvislosti na význam dostatočných finančných zdrojov na programy EÚ, ako sú Európsky sociálny fond plus, Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, ktoré sa osvedčili ako veľmi účinné pri podpore dosahovania vysokej miery zamestnanosti a spravodlivého sociálneho zabezpečenia, šírení vzdelávania a odbornej prípravy v celej EÚ, ako aj propagovaní nových pracovných príležitostí a posilňovaní zručností, účasti mladých ľudí a rovnosti príležitostí pre všetkých; vyzýva Komisiu, aby urobila všetko pre to, aby sa všetci univerzitní študenti mohli aj naďalej zúčastňovať na programe Erasmus+, a to aj v Maďarsku;

22. pripomína, že rodiny, najmä tie, ktoré sa starajú o deti, sú hlavným pilierom, ktorý nesie bremeno sociálnych výdavkov v EÚ; konštatuje zároveň, že rodiny najviac trpia dôsledkami po sebe nasledujúcich hospodárskych kríz, ktorými sme za posledných 15 rokov prešli; zdôrazňuje, že zo všetkých uvedených dôvodov sa im musí venovať osobitná pozornosť vo všetkých aspektoch rozpočtu EÚ a priorít Európskeho piliera sociálnych práv;

23. pripomína úlohu rozpočtu EÚ v prispievaní k plneniu cieľov Európskeho piliera sociálnych práv; zdôrazňuje úlohu rozpočtu EÚ v prispievaní k iniciatívam, ktoré upevňujú sociálny dialóg a uľahčujú pracovnú mobilitu, a to aj vo forme odbornej prípravy, vytvárania sietí a budovania kapacít;

24. upozorňuje na čoraz väčšie hrozby a nebezpečenstvá organizovaných a cielených dezinformačných kampaní zahraničných aktérov proti EÚ, ktoré ohrozujú európsku demokraciu; vyzýva na mobilizáciu všetkých relevantných programov EÚ vrátane programu Kreatívna Európa s cieľom financovať v roku 2026 opatrenia, ktoré podporujú inkluzívnu digitálnu a mediálnu gramotnosť, najmä pre mladých ľudí, boj proti dezinformáciám, nenávistným prejavom na internete a extrémistickému obsahu, a zároveň podporujú aktívnu účasť občanov na demokratických procesoch a chránia slobodu a pluralitu médií v záujme dobrej kultúrnej odolnosti, čo sú všetko základné prvky prekvitajúcej demokracie; vyjadruje poľutovanie nad nedávnymi rozhodnutiami administratívy USA pozastaviť financovanie médií Radio Free Europe/Radio Liberty a Voice of America a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vzhľadom na tento vývoj preskúmali všetky možnosti, ako týmto médiám zabezpečiť ďalšie finančné prostriedky;

25. vyzýva Komisiu, aby zvýšila financovanie EÚ na ochranu občanov všetkých náboženstiev a verejných priestorov pred teroristickými hrozbami, boj proti radikalizácii a teroristickému obsahu na internete, ako aj na boj proti nenávistným prejavom a rastúcemu antisemitizmu, nenávisti voči kresťanom, nenávisti voči moslimom a rasizmu;

26. vyjadruje poľutovanie nad čoraz väčším počtom trestných činov z nenávisti namierených proti kresťanom a iným náboženským komunitám; pripomína, že kresťania sú najviac prenasledovanou náboženskou komunitou na svete; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vyčlenila finančné prostriedky na predchádzanie tomu, že náboženské komunity, a najmä kresťanské a židovské komunity, sú terčom, ako sa deje v Európe v posledných mesiacoch; naliehavo vyzýva Komisiu, aby uprednostnila ochranu občanov a všetkých náboženských komunít a podporila boj proti teroristickým hrozbám, a zamerala sa najmä na radikalizáciu a teroristický obsah online;

27. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila rýchle, úplné a riadne vykonávanie a dôsledné presadzovanie aktu o digitálnych službách ([22]), aktu o digitálnom trhu ([23]) a aktu o umelej inteligencii ([24]), a to aj vyčlenením dostatočných ľudských zdrojov; zdôrazňuje, že je dôležité bojovať proti zahraničnému zasahovaniu, zaoberať sa rizikami neobjektívnych algoritmov a zaručiť transparentnosť, zodpovednosť a integritu digitálneho verejného priestoru;

28. zdôrazňuje pridanú hodnotu programov financovania v oblastiach demokracie a práv a hodnôt; pripomína dôležitú úlohu, ktorú rozpočet EÚ zohráva pri presadzovaní európskych hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ a pri podpore kľúčových zásad demokracie, právneho štátu, solidarity, inkluzívnosti, spravodlivosti, nediskriminácie a rovnosti vrátane rodovej rovnosti; okrem toho znovu potvrdzuje zásadnú úlohu programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty, najmä jeho podprogramu Hodnoty Únie, v presadzovaní európskych hodnôt a práv občanov, ako aj rodovej rovnosti, čím sa zachováva a ďalej rozvíja otvorená, demokratická a inkluzívna spoločnosť založená na právach, zásadách právneho štátu a rovnosti; zdôrazňuje potrebu cielených opatrení na riešenie rodových rozdielov a podporu rovnakých príležitostí prostredníctvom finančných prostriedkov EÚ; zdôrazňuje, že podpora investigatívnej žurnalistiky dostatočnými zdrojmi je strategickou investíciou do demokracie, transparentnosti a sociálnej spravodlivosti; opätovne zdôrazňuje význam programov Daphne a Rovnosť a práva a zdôrazňuje, že by sa mali vyčleniť potrebné zdroje na boj proti diskriminácii vo všetkých jej formách, ako aj na boj proti všetkým formám násilia;

29. vyzdvihuje cenné pracovné úsilie vyvinuté v rámci podprogramu Hodnoty Únie, ktorý okrem iného poskytuje priame financovanie organizáciám občianskej spoločnosti ako kľúčovým aktérom v dynamických demokraciách; zdôrazňuje, že občania a organizácie občianskej spoločnosti, ktoré podporujú vôľu a záujem občanov, sú jadrom európskej demokracie; podčiarkuje v tejto súvislosti význam všetkých programov EÚ a vyššieho financovania na podporu skutočného zapojenia občianskej spoločnosti, a to najmä v situácii, keď medzinárodní partneri EÚ znižujú financovanie občianskej spoločnosti;

30. vyzýva na úplné a naliehavé vykonávanie dohody, ktorou sa zriaďuje medziinštitucionálny orgán pre etické normy týkajúce sa členov inštitúcií a poradných orgánov uvedených v článku 13 Zmluvy o EÚ; domnieva sa, že vzhľadom na korupčný škandál týkajúci sa spoločnosti Huawei, je mimoriadne naliehavé, aby tento orgán bezodkladne začal svoju činnosť; zaväzuje sa, že mu poskytne potrebné finančné a ľudské zdroje, aby mohol plniť svoj mandát a riadne vykonávať svoje úlohy;

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1,ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([23]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťaženeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

([24]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a mení nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (Ú. v. EÚ L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

31. domnieva sa, že pre stabilitu a napredovanie EÚ a dôveru jej občanov je nevyhnutné zabezpečiť riadne využívanie jej finančných prostriedkov a prijať všetky opatrenia umožňujúce ochranu jej finančných záujmov, najmä uplatňovaním pravidla podmienenosti právnym štátom; podčiarkuje nepochybnú súvislosť medzi dodržiavaním zásad právneho štátu a efektívnym plnením rozpočtu EÚ v súlade so zásadami správneho finančného riadenia podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách; opakuje, že podľa nariadenia o podmienenosti právnym štátom ([25]) nesmie uloženie primeraných opatrení ovplyvniť povinnosti vlád vykonávať program alebo fond, ktorých sa opatrenie týka, a najmä záväzky, ktoré majú voči konečným príjemcom; trvá preto na tom, že v prípadoch porušenia zásad právneho štátu národnými vládami by Komisia mala preskúmať alternatívne spôsoby plnenia rozpočtu, a to aj posúdením možnosti presmerovania zdrojov na priamo a nepriamo riadené programy, s cieľom zabezpečiť, aby miestne a regionálne orgány, občianska spoločnosť a iní príjemcovia mohli naďalej využívať finančné prostriedky EÚ bez toho, aby sa oslabilo uplatňovanie nariadenia; zdôrazňuje úlohu Európskeho dvora audítorov a jeho neustálu činnosť v záujme ochrany transparentnosti, zodpovednosti a prísneho dodržiavania nariadení o všetkých fondoch a programoch;

Silná EÚ v meniacom sa svete

32. konštatuje, že je stále potrebnejšie, aby EÚ bola aj naďalej prítomná na globálnej scéne a aby svoju prítomnosť v situácii vyostrujúcich sa globálnych konfliktov, geopolitických zmien a celosvetových snáh o zahraničný vplyv na celom svete ešte posilnila, najmä vzhľadom na vývoj, pokiaľ ide o iných významných globálnych poskytovateľov pomoci; zdôrazňuje, že na dosiahnutie tohto cieľa EÚ potrebuje dostatočné finančné prostriedky a zdroje, aby mohla konať, a to aj s cieľom reagovať na veľké krízy vo svojom susedstve a na celom svete, najmä vzhľadom na náhly pokles medzinárodného financovania; zdôrazňuje význam programu humanitárnej pomoci a vyjadruje poľutovanie nad tým, že zdroje sa nezvyšujú v súlade s rekordne vysokými potrebami; zdôrazňuje, že treba posilniť úlohu EÚ ako popredného humanitárneho subjektu a zároveň účinne riešiť vznikajúce krízy, najmä v regiónoch, ktoré čelia dlhotrvajúcemu konfliktu, vysídľovaniu, potravinovej neistote a prírodným katastrofám. zdôrazňuje, že EÚ potrebuje aj dostatočné zdroje na dlhodobé investície do budovania globálnych partnerstiev, a poukazuje na význam prípadnej účasti krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, na programoch EÚ;

33. zdôrazňuje, že bezpečnostné prostredie EÚ sa zásadne zmenilo v dôsledku nezákonnej, nevyprovokovanej a neodôvodnenej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a nepredvídateľných zmien v politike hlavných spojencov; pripomína, že je dôležité posilňovať bezpečnosť občanov a dosiahnuť účinnosť v oblasti obrannej a strategickej autonómie na základe komplexného prístupu k bezpečnosti, ktorý sa vzťahuje na vojenské a civilné kapacity, vonkajšie vzťahy a vnútornú bezpečnosť; zdôrazňuje význam Fondu pre vnútornú bezpečnosť pre zabezpečenie financovania boja proti rastúcej závažnej organizovanej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom a počítačovej kriminalite; vníma tlak, ktorý zvýšené výdavky na obranu predstavujú pre vnútroštátne rozpočty členských štátov; zdôrazňuje, že je dôležité, aby členské štáty posilnili svoje úsilie a zvýšili financovanie svojich obranných spôsobilostí konzistentne a komplementárne v súlade s usmerneniami NATO;

34. zdôrazňuje, že okrem obrovských obetí, ktoré prinášajú obyvatelia Ukrajiny odolávajúci útočnej vojne Ruska v mene našej spoločnej európskej bezpečnosti, má táto vojna aj značné hospodárske a sociálne dôsledky pre ľudí v celej Európe; pripomína, že niektoré členské štáty, najmä tie, ktoré hraničia s Ruskom a/alebo Bieloruskom v Pobaltí a členské štáty v prvej línii, ako aj zraniteľné odvetvia hospodárstva sú naďalej obzvlášť vystavené dôsledkom vojny a zaslúžia si podporu v duchu solidarity EÚ v oblastiach, ako je poľnohospodárstvo, infraštruktúra a vojenská mobilita;

([25]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie (Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

35. dôrazne pripomína svoju bezpodmienečnú a plnú podporu Ukrajiny v jej boji za slobodu a demokraciu proti ruskej agresii, keď vojna na jej území trvá už viac ako tri roky; zdôrazňuje, že je naďalej potrebná vysoká miera financovania, a to aj v oblasti humanitárnej pomoci a na opravu kritickej infraštruktúry a na zvýšenie kapacít koridorov solidarity medzi EÚ a Ukrajinou; víta obnovený a posilnený zámer Komisie a členských štátov jednotne sa usilovať riešiť naliehavé obranné potreby Ukrajiny a ďalej podporovať ukrajinské hospodárstvo tým, že jej budú poskytovať pravidelnú a predvídateľnú finančnú podporu a uľahčovať investičné príležitosti; víta dohodu s Radou o makrofinančnej pomoci Ukrajine až do výšky 35 miliárd EUR s využitím výnosov zo zmrazených ruských aktív prostredníctvom nového Mechanizmu spolupráce v oblasti úverov pre Ukrajinu s cieľom podporiť obnovu, rekonštrukciu a modernizáciu Ukrajiny, ako aj podporiť pokrok Ukrajiny na jej ceste k pristúpeniu k EÚ; zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť vyvodenie zodpovednosti za najzávažnejšie medzinárodné trestné činy;

36. trvá na tom, že predvstupové fondy sú prínosom pre krajiny zapojené do procesu rozširovania, ako aj pre samotnú EÚ, keďže jej financovanie vytvára väčšiu stabilitu v regióne; víta vykonávanie Plánu rastu pre západný Balkán s cieľom ďalej podporovať hospodársku konvergenciu krajín západného Balkánu s jednotným trhom EÚ prostredníctvom investícií a rastu v regióne; trvá na tom, že treba vyčleniť potrebné finančné prostriedky na podporu prístupového procesu Moldavska v súlade so záväzkom EÚ k rozširovaniu a regionálnej stabilite; podčiarkuje úlohu Nástroja na podporu reforiem a rastu pre Moldavskú republiku a zdôrazňuje, že treba zabezpečiť dostatočné finančné zdroje na jeho plné vykonanie; zdôrazňuje význam trvalej podpory pre kandidátske krajiny pri vykonávaní potrebných reforiem súvisiacich s pristúpením, najmä pokiaľ ide o právny štát, boj proti korupcii a demokraciu, a pri zvyšovaní ich odolnosti a predchádzaní hybridným hrozbám a boji proti nim; vyzýva Komisiu, aby vyčlenila dodatočné finančné prostriedky na podporu občianskej spoločnosti, nezávislých mediálnych organizácií a novinárov;

37. podčiarkuje ďalej, že susedská politika EÚ, konkrétne jej východné a južné partnerstvá, prispieva k celkovému cieľu zvyšovať stabilitu, prosperitu a odolnosť susedov EÚ, a tým aj bezpečnosť nášho kontinentu; zdôrazňuje preto, že je dôležité posilniť rozpočtové riadky južného a východného susedstva s cieľom podporiť politické, hospodárske a sociálne reformy v regiónoch, pomôcť mierovému procesu a rekonštrukcii, poskytovať pomoc utečencom, najmä nepretržitým, posilneným a predvídateľným financovaním a plynulou implementáciou na mieste; pripomína, že EÚ musí naďalej zmierňovať iné krízy a pomáhať najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva na celom svete prostredníctvom svojho programu humanitárnej pomoci, ako aj zachovaním svojho globálneho postavenia v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na podporu globálnych výziev a presadzovanie ľudských práv, slobôd a demokracie, ako aj na budovanie kapacít organizácií občianskej spoločnosti a plnenie medzinárodných záväzkov EÚ v oblasti klímy a biodiverzity v rámci komplexného systému monitorovania a kontroly;

Prierezové záležitosti v rozpočte na rok 2026

38. zdôrazňuje, že splatenie nákladov na prijaté úvery a pôžičky Nástroja Európskej únie na obnovu (EURI) je pre EÚ právnym záväzkom, a preto je nediskrečné; konštatuje, že náklady na prijaté úvery a pôžičky závisia od tempa vyplácania prostriedkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj od trhových výkyvov výnosov dlhopisov, a preto sú vo svojej podstate sčasti nepredvídateľné a nestále; zdôrazňuje preto, že Komisia musí počas celého rozpočtového postupu poskytovať spoľahlivé, včasné a presné informácie o nákladoch na prijaté úvery a pôžičky v súvislosti s nástrojom NextGenerationEU (NGEU) a o očakávanom vyplácaní prostriedkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj o dostupných zrušených záväzkoch; očakáva, že Komisia poskytne pri predložení návrhu rozpočtu aktualizovanú prognózu zrušenia viazanosti; pripomína, že všetky tri inštitúcie súhlasili s tým, že výdavky pokrývajúce náklady na financovanie nástroja Next Generation EU nesmú viesť k zníženiu programov a fondov EÚ;

39. pripomína svoju podporu zmeneným návrhom Komisie na zavedenie nových vlastných zdrojov. vyjadruje značné znepokojenie nad tým, že v Rade nenastal vôbec žiaden pokrok v oblasti vlastných zdrojov, a to najmä vzhľadom na rastúce investičné a nepredvídané potreby; domnieva sa, že zavedenie nových vlastných zdrojov v súlade s plánom v medziinštitucionálnej dohode z roku 2020 je nevyhnutné na pokrytie nákladov na prijaté úvery a pôžičky na nástroj obnovy a zároveň na ochranu rezerv a mechanizmov flexibility potrebných na uspokojenie týchto potrieb;

40. znovu zdôrazňuje, že Európsky parlament plne podporuje politiku súdržnosti a jej kľúčovú úlohu pri plnení politických priorít EÚ a jej všeobecného rastu; pripomína, že optimálna pridaná hodnota politiky súdržnosti pre občanov závisí od jej účinného a včasného vykonávania; v rovnakom duchu naliehavo vyzýva členské štáty a Komisiu, aby urýchlili vykonávanie operačných programov v rámci fondov zdieľaného riadenia, ako aj plánov obnovy a odolnosti s cieľom zabezpečiť rýchle plnenie rozpočtu a zabrániť nahromadeniu neuhradených platieb v posledných dvoch rokoch obdobia viacročného finančného rámca, najmä prostredníctvom dodatočného budovania kapacít a technickej pomoci pre členské štáty; opätovne potvrdzuje nevyhnutnosť výkonného a transparentného mechanizmu na presné monitorovanie vyplácania prostriedkov príjemcom;

41. poznamenáva, že osobitná pozornosť by sa mala venovať vidieckym a vzdialeným oblastiam, oblastiam zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú ostrovy a najvzdialenejšie, cezhraničné a horské regióny, a všetkým regiónom, ktoré zasiahli prírodné katastrofy; zdôrazňuje, že tieto regióny by mali byť primerané financované, aby sa mohli vyrovnať s osobitnými špecifikami a obmedzeniami ich štrukturálnej sociálnej a hospodárskej situácie, ako sa uvádza v článku 349 ZFEÚ; podčiarkuje kľúčový význam programu POSEI pre zachovanie poľnohospodárskej činnosti v najvzdialenejších regiónoch a zásobovania miestnych trhov potravinami; žiada, aby sa rozpočet tohto programu zvýšil tak, aby odrážal skutočné potreby poľnohospodárov v týchto regiónoch; konštatuje, že od roku 2013 nedošlo k žiadnemu takémuto nárastu napriek tomu, že poľnohospodári v týchto oblastiach čelia vyšším výrobným nákladom v dôsledku inflácie a zmeny klímy; zdôrazňuje tiež, že zámorské krajiny a územia pridružené k EÚ, ako sa uvádza v článkoch 198 až 204 ZFEÚ, by mali mať k dispozícii primerané finančné prostriedky na svoj udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj vzhľadom na ich geopolitický význam pre globálne námorné obchodné trasy a kľúčové partnerstvá, ako sú partnerstvá v oblasti udržateľných hodnotových reťazcov surovín;

42. opakuje, že všetky programy, politiky a činnosti EÚ by sa mali podľa potreby vykonávať tak, aby sa pri plnení ich cieľov podporovala rodová rovnosť; víta prácu Komisie na rozvoji uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti s cieľom zmysluplne merať rodový vplyv výdavkov EÚ, ako sa uvádza v medziinštitucionálnej dohode;

43. berie na vedomie, že cieľ 30 % v oblasti zohľadňovania problematiky zmeny klímy by sa mal v roku 2025 podľa predpokladov splniť na 33,5 %, zatiaľ čo cieľ v oblasti biodiverzity bude v roku 2025 po revízii SPP nižší ako 8,5 % a ak sa neprijmú špecifické opatrenia, cieľ 10 % nebude v roku 2026 splnený; zdôrazňuje, že v rozpočte EÚ a vo výdavkoch EURI sa treba neustále usilovať o dosiahnutie cieľov týkajúcich sa zohľadňovania problematiky zmeny klímy a biodiverzity stanovených v medziinštitucionálnej dohode;

44. zdôrazňuje, že rozpočet EÚ na rok 2026 by mal byť v súlade s ambíciami dosiahnuť klimatickú neutralitu EÚ najneskôr do roku 2050, ako aj s jej medzinárodnými záväzkami, najmä podľa Parížskej dohody a dohody o biodiverzite z Kchun-mingu a Montrealu, a mal by výrazne prispieť k vykonávaniu Európskej zelenej dohody a stratégie biodiverzity do roku 2030;

45. pripomína, že účinné vykonávanie programov možno dosiahnuť len s podporou angažovanej administratívy; vyzdvihuje dôležitú prácu, ktorú vykonávajú orgány a decentralizované agentúry, a trvá na tom, že musia mať zodpovedajúci počet zamestnancov a dostatočné zdroje, pri zohľadnení inflácie, aby mohli účinne plniť svoje úlohy a prispievať k plneniu politických priorít EÚ, a to aj pokiaľ ide o nové úlohy a mandáty;

46. pripomína, že v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách musia členské štáty a Komisia pri plnení rozpočtu zabezpečiť dodržiavanie Charty základných práv a rešpektovať hodnoty EÚ zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ; zdôrazňuje najmä články 137, 138 a 158 nariadenia o rozpočtových pravidlách a pripomína povinnosť Komisie a členských štátov vylúčiť z finančných prostriedkov EÚ všetky osoby alebo subjekty, ktoré boli na základe právoplatného rozsudku uznané vinnými zo spáchania teroristických trestných činov, ako aj na základe právoplatných rozsudkov uznané vinnými z teroristickej činnosti, podnecovania, napomáhania, navádzania alebo pokusov o spáchanie takýchto trestných činov, korupcie alebo iných závažných trestných činov; zdôrazňuje potrebu zintenzívniť úsilie v boji proti podvodom na úrovni EÚ i členských štátov a na tento účel zabezpečiť primerané finančné a ľudské zdroje pre štruktúry EÚ pre boj proti podvodom; pripomína, že je dôležité poskytnúť dostatočné finančné zdroje na Program EÚ pre boj proti podvodom;

47. zdôrazňuje význam účinnej komunikácie a viditeľnosti politík a programov EÚ pri zvyšovaní povedomia o pridanej hodnote, ktorú EÚ prináša občanom, podnikom a partnerom;

°
° °

48. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a Dvoru audítorov.